25 oktober 2020

Heide vertelt!

Toen ik 11 was zwerfde ik al door bos en hei!

Toen ik zowat 11 jaar oud was, speelde ik “bedot”(verstoppertje) met een groepje vriendjes. Ik lag achter de top van een hoge zandduin. Plots landde er een insect pal voor mijn neus. Tussen haar

pootjes had ze een groene rups zitten. Zo vlak bij kon ik waarnemen hoe zij zandkorrel na zandkorrel verplaatste tot er plots een opening in het zand verscheen, waar de rups juist in kon. Het insect kroop achteruit in de opening en trok de rups er mee in. Het voor mij onbekende insect trok op een Libel en was rank en smal. Het voorste deel was zwart, het middenstuk rood en het achterste deel weer zwart. Later vernam ik, dat dit insect een rupsendoder was. Dit insect doodt haar prooi niet maar verdooft haar en dan legt ze er een eitje bij. Daaruit groeit dan een larve of rups. Even tussen haakjes: de meeste insecten leggen één of meerdere eitjes, daaruit komt na korte tijd een larve uit, die wij rupsen noemen. Deze zijn zeer vraatzuchtig. Als ze zich vol gegeten hebben, spinnen zij zichzelf in, in een cocon. Na verloop van tijd komt er uit die cocon een mooie vlinder. Vroeger werden de zijderupsen op deze wijze gekweekt; zij werden gevoederd met takken en het blad van de moerbeistruik. Die cocons werden dan in kokend water gelegd, zodat de rups stierf. Dan begon men voorzichtig de draad af te wikkelen van de cocon met als uiteindelijk resultaat 200m dunne zijden draad, die tot dikkere draad gesponnen werd. De rupsendoder heeft een heel fijn naaldje aan haar achterwerk. Zij prikt steeds juist in de zenuwstreng van haar slachtoffer. Die streng loopt van voor naar achter. De rups van de rupsendoder moet levend voer hebben; zij peuzelt haar maaltijd zeer langzaam op, maar toch zodanig dat ze zolang mogelijk blijft leven. Wat kan de natuur toch sadistisch te werk gaan. Er bestaan ook spinnendoders, ook wegwespen genoemd. Ze zijn kleiner van vorm dan de rupsendoder. Zij komen reeds in maart te voorschijn. Dan zijn er overal spinnen, want als de dagtemperatuur boven de 10°c stijgt, komt de insectenwereld tot leven. Maar rupsen verschijnen pas ten tonele nadat de vlinders hun eitjes hebben gelegd. Daarom zien we de rupsendoders pas eind april. In verband met de spinnendoder nog een volgend verhaal: In het Amazonewoud leven zeer grote giftige spinnen(tarantula’s) Sommige beten zijn dodelijk. De grootste onder hen hebben een doormeter van wel 30 cm. En toch is haar vijand een spinnendoder van ± 3 cm groot. De tarantula weet dat zij met een steek uitgeschakeld kan worden en tracht daarom haar rug tegen een zandheuvel te drukken. Maar toch valt zij soms als slachtoffer van dat kleine sluipwespje. Op onze zwerftochten vonden wij op sommige plekken een hoopje konijnenkeutels. Dit bleken de grensposten te zijn van een grote wilde konijnenfamilie. Hier mocht geen konijn van een andere stam komen grazen. In de natuur gaat er niets verloren. De driehoornmestkever begint al van oktober tot zelfs in februari keutels te verzamelen. Deze kever graaft pijpen in de grond, die zo breed zijn, dat er juist een konijnenkeutel

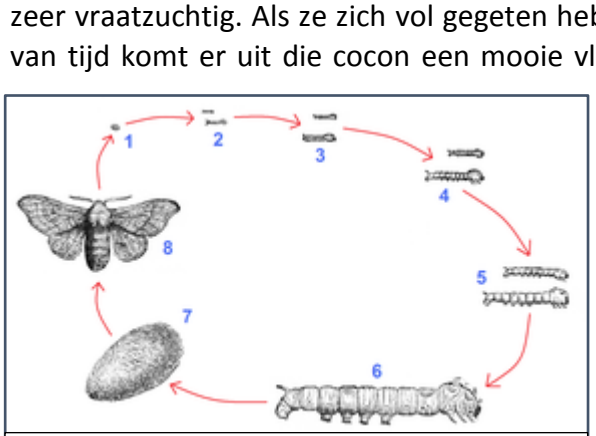

Cyclus van de zijderupsvlinder

tarantula

in past. Ik heb zo'n kever eens aan het sleuren en werken gezien, om één keutel één meter ver te versassen. Beneden in de pijp zit zijn vrouwtje en zij maakt er een mooi mesthoopje van dat voor warmte gaat zorgen. Hierbij legt het vrouwtje haar eitjes, die door "het broedmachientje" uitgebroed worden. De larven die hier uit komen eten de eetbare resten, die zich nog in het mesthoopje bevinden, op. Net zoals de mussen het doen met de paardebollen, die de paarden wel eens laten vallen. Zolang het niet vriest, ruimen deze kevers enorm veel keutels op. In januari of februari sterven ze. Dan moeten we weer wachten tot de volgende zomer, als de jonge kevers boven de grond verschijnen, om weer hetzelfde te gaan doen als hun ouders.

(bijdrage van Louis Verpraet, Heidestatiestraat)

Herinneringen, die opgeroepen werden bij het lezen van het verhaal van Frans Overlaet in Heide vertelt nr39.

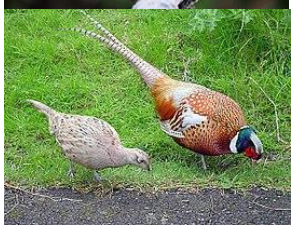

Beste Frans, uw verhaal heb ik met veel aandacht gelezen. In 1953 was jij 17 jaar en Irène en ik 27. Wij kunnen ons nog levendig het vogelparadijs voorstellen dat uw vader aangelegd had. We herinneren ons nog duidelijk, dat de wielewaal blies als een kwaije kater, als we te dicht bij het nest kwamen. Ook het nest van de staartmeesjes was grappig om zien. Wat begon als een mooi rond bolletje, gemaakt van droge mossen en wat droge grassprieten werd uiteindelijk omgevormd tot een vormeloos geheel, waar de vier lange staartjes van de volgroeide jongen her en der doorstaken.De goudvink is een juweel van een vogel om te zien, maar zijn gezang is een ordeloos gekras. Van uw vader kregen we enkele stekken Bamboe en die ontwikkelden zich in onze tuin tot een stevige struik; regelmatig woonden er een roodborstje en een winterkoninkje in. Bamboe in een reservaat aanplanten kan echter niet evenmin als de prachtig bloeiende rododendrons. Uw vader had ook een volière met, als ik mij niet vergis, een koppel zilverfazanten, goudfazanten en gewone fazanten**.** Ik heb steeds een zwak voor fazanten gehad, want ze zijn het enige relict, dat wij van de Romeinen bezitten. De Romeinen waren de Heren en de Galliers de slaven, één van de manieren van tijdverdrijf was het jagen. Toen leefden hier nog de Europese bizon, de beer e.a., maar ook de fazant, die makkelijker en ook veiliger te bejagen was. In die volière zat er ook nog een koppel Turkse tortels. Zij leefden in Turkije, Griekenland, Bulgarije en Roemenië rond de monding van de Donau. Vanaf 1960 breidden zij hun territorium explosief uit langsheen de Donau en via de Rijn noordwaarts. Rond 1965 landden ze op de Veluwe in Nederland. Hier waren er veel kippen-en ganzenkwekerijen. Overal stonden er voederbakken buiten, want toen liepen de dieren nog vrij rond. De Turkse tortel betekende een schadepost voor de telers. Er werden twee beëdigde wachters aangesteld, die zoveel mogelijk tortels moesten afschieten. Maar het hielp niet; er kwamen er hoe langer hoe meer bij. Na twee jaar werden de jagers afgedankt. Drie jaar later ongeveer brak er een wormziekte uit onder deze tortels en op enkele jaren tijd was de populatie gedecimeerd. Wat de mens niet kon, deed de natuur zelf. Op dat moment was heel Nederland bevolkt met deze Turkse tortels en eindelijk was er een eerste broedgeval in het Zwin. Hij hoorde nu bij de beschermde vogels, maar na enkele jaren werd om bovenstaande redenen, deze bescherming afgeschaft. Hij leeft nu bescheiden in onze steden en dorpen. Onze eigen wilde Tortel is praktisch verdwenen. In 2005 zag ik mijn laatste exemplaar. Op de vijver bij Frans thuis kwam er wel eens heel onverwacht bezoek: op een mooie zomerdag lieten ze me weten, dat er een "Nonneke" op de vijver

zwom. Nonnekens behoren tot de eendenfamilie van de zaagbekken en komt voor in Noordelijk Eurazië en verkiest zoet water. Het was een prachtig mannelijk exemplaar, zoals de bovenste eend op de foto. Hoe kwam die hier verzeild? 1953 is het jaar, dat Irène en ik samen er op uit trokken in de broedtijd, op zoek naar nesten. Onze tochten begonnen op het "Klein Kamp", daarna naar de Maatjes, maar uiteindelijk kreeg de Kalmthoutse heide onze voorkeur. Toen kwamen er hier hooguit een twaalftal regelmatige bezoekers. Toen Frans als Scheutist naar Zaïre vertrok, kwam hij om de drie jaar met verlof. Telkens stond er dan een bezoek aan de Kalmthoutse heide op het programma. Toen hij op pensioen was, hervatten we onze tochten, maar meer naar de Kraaienberg aan het Markizaatsmeer bij Bergen op zoom. Daar bevindt zich een vogel-kijkhut, waar altijd wel wat te beleven valt. Meer dan vijftien jaar lang gingen Frans en ik een hele dag zwerven in Zeeland, in Walcheren , Noord Beveland, Tholen, Schouwen Duiveland en af en toe naar Goeree-Overflakee. We hebben daar veel ornithologische extra's beleefd, we zagen er onder andere: lepelaars, zilverreigers, kraanvogels, eidereenden, zeearenden, enz. Het was een fantastische tijd!

Lepelaar zilverreiger eidereend zeearend Kraanvogel

(bijdrage van Louis Verpraet, Heidestatiestraat)

De eerste missionaris van Heide!

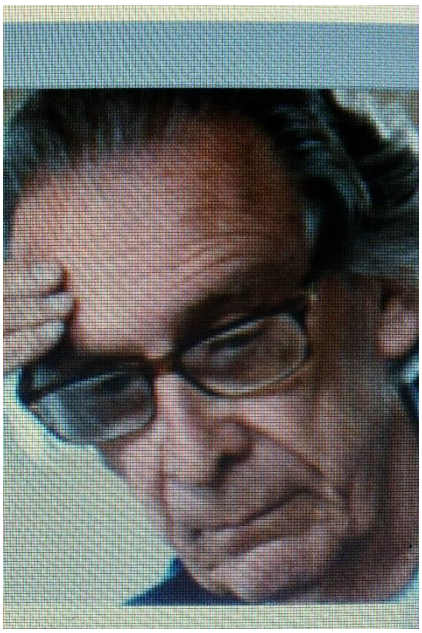

De eerste missionaris van de parochie Heide die ik ken en aan wie ik hulde wil brengen is René Beeckmans. Hij was samen met zijn moeder de enige overlevende van de V-1-bom die het ouderlijk huis verwoestte, enkele honderden meter van ons huis verwijderd. Hierbij kwamen zijn broer en zijn vader, die net naar buiten gegaan waren om die vliegende bom waar te nemen die boven onze wijk rondcirkelde, gedood werden. René en zijn moeder die binnen gebleven waren kwamen heelhuids vanonder het puin. Dat gaf een zware dramatische klap voor die familie, maar ook voor ons die de Beeckmanssen kenden. Mijn vader was leraar van de zesde Latijnse in het Onze Lieve Vrouwe college van Antwerpen en heeft die jongens nog als oud-leerlingen gekend. De moeder heeft zich tijdelijk teruggetrokken in een klooster en René is jezuïet geworden, daarna missionaris in Congo-Kinshasa. Daar heb ik hem gekend als medewerker van de jezuïtische animatie van de Cadicec (Centre Chrétien d'Action pour Dirigeants et Cadres d'Entreprises au Congo). Maar al gouw werd hij er de ondernemende spil van de revue "Congo-Afrique". René Beeckmans heeft er zijn gans actief leven en energie aan besteed: als redacteur, directeur en uitgever van die revue. De inhoud ervan is gedreven door zijn liefde en bezieling voor de vooruitgang en de ontwikkeling van de Congolezen en de Afrikanen. Verleden jaar werd de 50ste verjaardag van die revue gevierd, eveneens René Beeckmans waarvan de hiernaast afgebeelde foto bijgevoegd werd in de revue. Het is een maandelijkse bron van informatie, nadenken op de Afrikaanse actualiteiten en wetenschappelijke artikelen voor alle vormen van vooruitgang en ontwikkeling van de Congolese en Afrikaanse bevolking. De laatste maal dat ik u ontmoet heb, Renè, op bezoek bij uw neef in Brussel, in het jaar 2000, was je vol vuur en

enthousiast! Nu ben je waarschijnlijk in de negentig, maar zo op de foto te zien nog volop aan het werk. Hartelijk.
(ingezonden door Frans Overlaet)

Klanken van afscheid in de kerk

In de kerk van Heide organiseert de gemeente Kalmthout op 31 oktober om 14u30 een afscheidsmoment voor iedereen die de afgelopen maanden een dierbare verloren heeft. Voor sommige families heeft de corona-crisis meegebracht dat er op een andere manier afscheid moest genomen worden. Om die reden organiseert de gemeente dit bezinningsmoment. Harpiste Laura De Jongh en sopraan Britt Truyts zorgen voor de troostende klanken ondersteund door poëzie van Maud Vanhauwaert. Het concert is gratis maar je moet je plaats wel vooraf reserveren via www.kalmthout.be/tickets .
(foto: Maud Vanhauwaert)

Inbraakpreventie: waarop moet ik letten, een paar tips?

- Sluit altijd alle ramen en deuren. En draai deuren op slot, ook als je even weggaat.
- Gebruik buitenverlichting. Bijvoorbeeld op schemerschakelaar of bewegingssensor.
- Plaats waardevolle spullen uit het zicht.
- Leg sleutels uit het zicht en laat ze niet aan de binnenkant in het slot zitten.
- Verstop je sleutels niet buiten: onder de mat of in de bloempot is geen geheime plek.
- Hang geen adreslabel aan je sleutelbos.
- Zorg dat jouw deuren en ramen niet verborgen. zijn achter hoge schuttingen, bomen of struiken. Dit maakt sociale controle niet mogelijk.
- Markeer of graveer je eigendommen en registreer ze.
- Plak nooit een briefje op de deur met ‘ben even weg’.
- Maak afspraken met je buren om op elkaars huis te letten bij afwezigheid.
- **Bij een verdachte situatie, bel altijd 101!**

Vindt je het raadzaam dat de politie jouw woning eens komt inspecteren en een aantal tips geeft om je woning nog beter te beschermen vraag dan een diefstal-preventieadvies aan. Je kan dit doen via de website van de lokale politie www.pzgrens.be. Je vindt er een formulier wat je kan invullen met je gegevens en het verzoek dit advies bij jouw thuis te komen geven.

Juffrouw Mady in Heide overleden!

Ons moeke, ook al was ze oud van jaren, we hebben haar steeds jong ervaren, jong van hart en jong van geest, haar leven is heel mooi geweest. Zo werd het overlijden van Mady Van Bosch, sinds 2015 weduwe van de Frank Franken, aangekondigd. In Heide kennen we haar beter als juffrouw Mady. Vele jaren was zij er kleuterjuf. Zij werd geboren te Kapellen op 5 oktober 1935 en overleed op 16 oktober 2020 in het AZ Klina te Brasschaat.

Turf werd met een VLET vervoerd!

In ons vorig nummer bij het artikel van Louis Verpraet, ”de start van het beheer van de Kalmthoutse Heide”, werd op zeker moment gesproken over het vervoeren van turf door de turfvaarten. Laat daar nu net een foute schrijfwijze zijn werk hebben gedaan. Op zeker ogenblik heb ik een woordje van Louis Verpraet gewijzigd. Inderdaad de moderne technieken die gebruikt worden op de computer duiden wel eens onbekende woorden aan met verzoek deze te wijzigen, en zo veranderde het woordje VLETTEN in VLOTTEN. Louis reageerde dan ook terecht want een VLOT is geen VLET, destijds werd de turf vervoerd met een VLET. In Kalmthout is daar de straatnaam VLETLAAN in de wijk “De Greef” zeker een stille getuige van. In de wijk De Greef vinden we trouwens achter de villa’s van de Turfvaartlaan de oude turfvaart (Nolse vaart) terug. Deze vaart verbond vroeger het Stappersven met de Roosendaalse vaart. Op die manier werd turf vanuit de Kalmthoutse Heide naar Roosendaal vervoerd. Deze vaart vormt ook de huidige grens tussen de gemeente Kalmthout en Essen. Een ander bezienswaardigheid die we in de wijk De Greef terug vinden is de plaats waar de beek, de Kleine AA, en de Nolse vaart elkaar kruisen. Hier was vroeger een klein aquaduct aanwezig. De straatnaam “het Ziel” daar in de wijk verwijst naar het aquaduct van destijds.

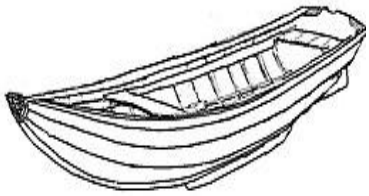

Zo met deze is het woordje VLET in zijn juist context geplaatst!

(op de afbeeldingen een tekening van een VLET en een foto van een VLOT)

Sport: Veldrijden in het Kruisbos, 1944.

Het was de sportvereniging Heikant-sport die in Kalmthout in 1964 startte met het organiseren van jaarlijkse veldritten, maar dit waren niet de eersten die op Kalmthoutse bodem doorgingen. In het wielerjubileumboek van Michellio vinden we terug dat de eerste Kalmthoutse veldrit werd gereden in de Mierennest (Withoefsche heide) in 1929. Ook in 1944 was er nog eens een veldrit, deze vond plaats in de omgeving van het Noordeind en het Kruisbos. Hierover schrijft Michellio: *“”” In februari 1944 namen de Noordervrienden (de wielerclub die thuis was in café Noordeind, nu café De Gewone Koereur) het initiatief met het inrichten van het Provinciaal kampioenschap van Antwerpen. Er waren 48 vertrekkers. De wedstrijd ging over het Noordeind, Dorp en Kapellensteenweg tot aan rusthuis Sint Vincentius, daar werd links afgedraaid naar het Kruisbos, vandaar naar de Groeneweg, Zwanenberg, De Sneppen en dan terug naar het Noordeind. Vanaf het begin hadden de favorieten zich vooraan gewerkt: Nieuwmoerenaar Leon Mattheeusen (den Teeuw), Eugeen Jacobs, Gerard Tielens uit Lanaken, ook Puttenaar Frans Hotag was erbij. Half weg de wedstrijd reden Jacobs en Hotag voorop. Aan het rusthuis brak Hotag zijn kader. Champetter Sus Ruys die daar het verkeer regelde gaf hem vlug zijn dienstfiets waarmee de renner dan een volle ronde reed vooraleer hij zijn reserve koersfiets kreeg. Uiteindelijk won Eugeen Jacobs voor Leon Mattheeusen. Amper veertien dagen na deze cross werd Frans Hotag via verraders door de Gestapo van zijn bed gehaald, nooit of nooit zouden we deze joviale belofte (die toen in Kalmthout ook heel wat supporters had) terugzien. In februari 1945 werd hij in een concentratiekamp omgebracht.””*

Op de foto hiernaast zien we in het midden Leon Mattheeusen (den Teeuw) in gezelschap van drie beloftevolle renners uit de jaren 60-70 van de wielerclub Heikant-sport. *vlnr op de foto: Freddy Francken,*

Herman Van Loon, Leon Mattheeusen en Jos Pauwels. Vooral deze laatste fietste zich in de belangstelling, werd enkele malen geselecteerd voor het WK veldrijden. Hij is ook de vader van Kevin Pauwels die het nadien als profrenner helemaal waar maakte in het veldrijden.

Paadjes op het kerkhof vernieuwd!

Wie één van de dagen naar het kerkhof in Heide gaat om er eer te brengen aan een overleden familielid of kennis zal ongetwijfeld merken dat er de laatste weken door de gemeentediensten hard is gewerkt. Vooraan op het kerkhof werd er een bergruimte gemaakt en vandaaruit vertrekt een nieuwe wegel richting de hoofdweg welke naar het afscheidspaviljoen leidt. Ook deze weg werd heraangelegd. Deze realisatie is opnieuw een bewijs dat onze arbeiders van de gemeente over de nodige vaardigheden beschikken om dit alles tot een goed recht te brengen.

Heide vertelt is een tijdelijke uitgave

Redactie: Louis van den Buijs

vandenbuijslouis@gmail.com

0477/22.24.81

Eerder verschenen krantjes kan je downloaden via www.binkalmthout.be